SNY mediassa – Iltalehti 5.10.2021

Numismatiikkaa mediassa. Iltalehdessä 5.10.2021 oli artikkeli arvokkaista suomalaisista rahoista ja arvokkaimmista 2 euron erikoisrahoista. Tarina pääsi aina lööppiin saakka. Artikkeli antaa hyvä kuvan arvokkaista suomalaista rahoista.

Pienenä tarkennuksena erinomaiseen artikkellin on ehkä se, että pääosaa arvoikkaista kahden euron rahoista ei valitettavasti lompakosta löydy, useat rahat on tehty vain keräilykäyttöön ja niitä ei kiertoon joudu kuin vahingossa.

Toinen tarkennus liittyy vuoden 1963 lyötyihin markan kolikoihin ja painettuihin seteleihin. Pääosalla etenkin arvokkaammista seteleistä on numismaattista arvoa, joka selviää yhdistyksen Keräilijän oppaasta. Vuoden 1963 jälkeen lyötyjen kolikoiden lyöntimäärä on suurempia ja niiden keräilyarvo on yleensä vähäinen.

Lue lisää rahojen arvoista Keräilijän oppaasta.

Lööppi:

Juttu:

Löytyykö lompakostasi aarre?

Vanhoista markan rahoista voidaan maksaa suuria summia, mutta myös tuoreemmat kahden euron kolikot voivat olla arvokkaita.

Muutama kuukausi sitten eräs perinnönsaaja löysi tavaroiden joukosta yllättävän aarteen: kuparisen yhden markan kolikon vuodelta 1949.

– Sen arvo kohtuukuntoisena on 5 000–8 000 euroa, Suomen Numismaattisen Yhdistyksen puheenjohtaja **Aki Tsupari** kertoo.

Erikoinen kuparimarkka on vain yksi esimerkki arvokolikoista, joita suomalaisten nurkissa lojuu.

Sillä on erikoinen tarina. Kyseisiä kuparimarkko- ja tehtiin todennäköisesti ja tennin todennäköisesti noin 260 kappaletta, tarkkaa lyöntimäärää ei tiedetä.

Rahapajan silloinen johtaja **Peippo Uolevi Helle** väitti saaneensa valtioneuvostolta suullisesti luvan kuparimarkan lyönnille. Tätä ei ole kuitenkaan pystytty vahvistamaan.

Itsekin keräilijänä tunnettu Helle sai syytteen väärän rahan valmistuksesta ja kavalluksesta. Hän sai tuomion kuitenkin vain virkavirheestä ja joutui eroamaan rahapajan johdosta.

Yleistasolla vanhat Suomen rahat ovat harvoin erityisen arvokkaita, joten ihan mistä tahansa kolikkolöydöstä ei kannata vielä tuulettaa.

– Jos rahat eivät ole jonkun asiaan perehtyneen talteen laittamia, on hyvin epätodennäköistä, että mitään todella arvokasta löytyy, Tsupari kertoo.

Mutta onneakin voi olla.

Suomen suuriruhtinaskunta sai oman markan vuonna 1860. Autonomian ajan rahojen lyöntimäärät ja sen mukana harvinaisuus vaihtelevat vuosien mukaan todella paljon.

Jos laatikon pohjalta löytyy vuoden 1870 yhden markan kolikko tai vuoden 1867 kahden markan kolikko, voi alkaa selailla matkatoimistojen nettisivuja.

– Molempia tunnetaan vain yksittäiskappaleita. Jos niitä tulee myyntiin, voidaan niistä melkein missä vaan kunnossa maksaa useita kymmeniä tuhansia euroja, jopa paljon enemmän, sanoo Tsupari.

Suomen Numismaattisen Yhdistyksen puheenjohtaja Aki Tsupari kertoo, että tietyt pienilyöntiset kahden euron erikoiskolikot ovat nousseet arvossa.

Arvopennit

Hopeisia 25- ja 50-pennisiä lyötiin vuodesta 1864 vuoteen 1917. Harvinaisin on vuoden 1876 hopeinen 50-penninen. Sitä lyötiin vain muutamia satoja.

Kolikko oli joidenkin lähteiden mukaan keisarin "heittoraha", jota hallitsija viskoi eri tilaisuuksissa yleisön joukkoon kasvattaakseen kansansuosiotaan.

Nykyään kolikon arvo on yli 5 000 euroa.

Monet keräilevät myös seteleitä. Käytännössä kaikki 1800-luvulla painetut setelit ovat enemmän tai vähemmän harvinaisia ja siksi arvokkaita.

Esimerkiksi hyväkuntoinen 500 markan seteli vuodelta 1898 on arvoltaan noin 5 000 euroa.

Myös itsenäisyyden ajalta on paljon harvinaisia seteleitä.

Esimerkiksi vuonna 1939 lokakuussa liikekannallepanosta ja väestön evakuoinnista tuli maksuvälineille suurta kysyntää. 500 markan seteliin vuodelta 1922 painettiin päälle uusi arvo 5 000 markkaa. Setelin hinta nykyään on noin 20 000 euroa.

Rahauudistus

Vuoden 1963 alussa Suomen markka uudistettiin. Sata vanhaa markkaa vastasi yhtä uutta markkaa ja markka yhtä penniä. Summista siis pudotettiin kaksi nollaa pois.

Nämä markat ja pennit olivat käytössä siihen saakka, kun viralliseksi valuutaksi tuli euro 1. tammikuuta vuonna 2002.

Markkoja pystyi vaihtamaan euroiksi 29.2.2012 asti. Jos niitä ei ajoissa vaihtanut, nyt ne ovat käytännössä arvottomia.

– Markkoja ja pennejä lyötiin todella suuria määriä. Niitä on monella edelleen laatikon pohjalla. Näillä rahoilla ei ole juurikaan keräilyarvoa, sanoo Tsupari.

Erikoiseurot

Rahojen numismaattiseen arvoon vaikuttavat harvinaisuus, kunto ja keräilijöiden kiinnostus.

Markat kiinnostavat ennen kaikkea suomalaisia. Eurot puolestaan kiinnostavat 340 miljoonaa eurooppalaista, ja ne ovat globaalistikin haluttuja keräilykohteita.

Rahapajat ovat viime aikoina julkaisseet paljon erityisesti kahden euron kolikoita, joilla voi olla huomattavakin keräilyarvo.

Jokainen maa voi sääntöjen mukaan lyödä kaksi kahden euron erikoiskolikkoa vuodessa. Suomessa niitä on tehty jo 30 erilaista.

– Käytännössä kaikki euromaat lyövät niitä maksimimäärän ja niitä ilmestyy vuosittain yli 40 erilaista, kertoo Tsupari.

Fakta

Suomen Numismaattinen Yhdistys

- Perustettu vuonna 1914. Suurin ja ainoa maanlaajuinen numismaattinen yhdistys Suomessa.
- Noin 1 200 jäsentä. Järjestää kerhotapaamisia ja webinaareja.
- Julkaisee säännöllisesti vanhojen rahojen hinnaston, uusi hinnasto ilmestyy vuoden 2022 alkupuoliskolla.
- Verkkosivut: snynumis.fi.

Suuria summia

Nimellisarvoaan korkeampia hintoja maksetaan Suomessa EU:n laajenemisen kunniaksi vuonna 2004 lyödyistä "risurahoista" (20–30 euroa).

Vuonna 2007 suurimpien eurokolikoiden kartat muutettiin kuvaamaan koko Eurooppaa pelkkien EU-maiden sijaan.

Suomen rahapajassa uusi kartta lyötiin vahingossa jo osaan vuoden 2006 lopun kolikoista. Jos kolikossa näkyy Norja, kyseessä on väärä kartta. Kolikoista maksetaan kunnosta riippuen noin 50 euroa.

– Pienten lyöntimäärien kahden euron erikoisrahat ja niiden harvinaiset variantit ovat viime aikoina nostaneet merkittävästi arvoaan, kertoo Tsupari.

– Esimerkiksi Monacon lyömä kahden euron **Grace Kelly** -kolikko on nykyään arvoltaan jopa 400 euroa, kertoo Tsupari.

– Muutamat muutkin Monacon lyömät rahat ovat useampien tuhansien arvoisia.

Monacon lisäksi kahden muun kääpiövaltion Vatikaanin ja San Marinon vain vähän tehdyt rahat ovat usein arvokkaita.

PEKKA NUMMINEN
pekka.numminen@iltalehti.fi

SUOMEN NUMISMAATTINEN YHDISTYS

Suomen ollessa osa Venäjää omat rahat olivat juhlallisia ja pyrkivät nostattamaan kansallistunnetta.

SUOMEN NUMISMAATTINEN YHDISTYS

Erittäin hyväkuntoinen yhden markan kolikko vuodelta 1864.

Monacon ruhtinattaren Grace Kellyn kunniaksi tehtyjä kolikoita painettiin vain 2 001 kappaletta.

Tässä ovat arvokkaimmat 2 euron erikoisrahat

Erikoiskolikko	Arvo	Julkaisuvuosi	Julkaisumaa
25 vuotta Ruhtinatar Gracen kuolemasta	Yli 2500 euroa	2007	Monaco
800 vuotta ensimmäisen linnan rakentamisesta kalliolle	Yli 2500 euroa		Monaco
150 vuotta Monte Carlon perustamisesta	Yli 500 euroa	2016	Monaco
150 vuotta Portugalin Yleisen turvallisuuden poliisin perustamisesta - värillinen variantti	Yli 500 euroa	2017	Portugali
200 vuotta Ruhtinaan karabinieerien perustamisesta	Yli 500 euroa	2017	Monaco
Maailman nuortenpäivät Kölnissä	Yli 250 euroa	2005	Vatikaani
Suurherttua Henrin 50-vuotispäivä, MdP variantti (Pariisin rahapaja)	Yli 250 euroa	2005	Luxemburg
Suurherttua Henri ja suurherttuan palatsi, MdP variantti (Pariisin rahapaja)	Yli 250 euroa	2005	Luxemburg
Euroopan Unionin lippu 30 vuotta - Alankomaat - Värillinen variantti 1	Yli 250 euroa	2015	Alankomaat
250 vuotta François Joseph Bosion syntymästä	Yli 250 euroa	2018	Monaco
200 vuotta ruhtinas Honoré V:n valtaistuimelle noususta	Yli 250 euroa	2019	Monaco
300 vuotta Prinssi Honoré III:n syntymästä	Yli 250 euroa	2019	Monaco
Bartolomeo Borghesi	Yli 100 euroa	2004	San Marino
75 vuotta Vatikaanivaltion perustamisesta	Yli 100 euroa	2004	Vatikaani
500 vuotta Kristoffer Kolumbuksen kuolemasta	Yli 100 euroa	2006	San Marino
500 vuotta Sveitsiläiskaartin perustamisesta	Yli 100 euroa	2006	Vatikaani
Kansainvälinen fysiikan teemavuosi 2005 "Galileo Galilei"	Yli 50 euroa	2005	San Marino
200 vuotta Giuseppe Garibaldin syntymästä	Yli 50 euroa	2007	San Marino
Paavi Benedictus XVI:n 80-vuotispäivä	Yli 50 euroa	2007	Vatikaani
Kansainvälinen tähtitieteen teemavuosi 2009	Yli 50 euroa	2010	Vatikaani
Sede Vacante	Yli 50 euroa	2013	Vatikaani
Pandemian sankarit	Yli 50 euroa	2021	Malta
Euroopan unionin laajentuminen kymmenellä uudella jäsenvaltiolla "Risuraha"	Vähintään 20 euroa	2004	Suomi
50 vuotta Rooman sopimuksen allekirjoittamisesta	Vähintään 20 euroa	2007	Slovenia
Euroopan luovuuden ja innovoinnin teemavuosi 2009	Vähintään 20 euroa	2009	San Marino
20 vuotta Andorran liittymisestä Euroopan neuvostoon	Vähintään 20 euroa	2014	Andorra

Lähde: SNY:n eurokerho

SUOMEN NUMISMAATTINEN YHDISTYS

Autonomian aikainen 20 markan kultaraha. Suomen markka oli sidottu kultakantaan 1878–1915 sekä 1926–1931.

SUOMEN NUMISMAATTINEN YHDISTYS

Tämä 50 penniä vuodelta 1876 on arvoltaan yli 5 000 euroa.

SUOMEN NUMISMAATTINEN YHDISTYS

Syksyn 1939 liikekannallepano johti maksuvälineiden pulaan. Seteleiden arvoa nostettiin.

SUOMEN NUMISMAATTINEN YHDISTYS

Normaalisti markat lyötiin raudasta, Helle teki itse kuparimarkan aihiot. Kyseessä on Suomen itsenäisyyden ajan harvinaisin raha.

IL ARKISTO

Markkaseteiltä ei voi enää vaihtaa euroiksi, eikä niillä ole keräilyarvoakaan.

Suomen "risuraha" oli kaikkien aikojen toinen erikoiseuro. Ensimmäinen erikoiseuro oli Kreikan Ateenan olympialaisia varten lyömä raha.